

Käänteinen rotumääritelmä

AILA KORHONEN kirjoitti Reviirissä 3/99 käänteisestä rotumääritelmästä:

”Paimensukuisen lapinkoiran rotokuva muotoutui 70-luvulla, ja monet ovat sen ajan koiria nähneet. Kantakoirat kävivät Peski-kennelissä läpi ensimmäisen karsinnan, jossa hylättiin paljon kantakoirien mukana tulleita vieraita, muiden rotujen piirteitä. Kasvattaja tunsu jäljellä olevan maatiaiskannan ja oli perillä sen historiasta!

80-luvun puolivälin jälkeisenä vaikeana aikana painopiste oli luonteessa (onneksi, sanon minä!), sillä vain kaikkein pidetyimmät ja miellyttävimmät koirat pääsivät jatkamaan sukua niissä oloissa. Luonne ja ulkomuoto eivät riipu toisistaan, joten kaiken näköisiä koiria tuli valituksi mukaan.

Yleiskuva on säilynyt, taipumukset ovat säilyneet, se näkyy paimennustesteissä. Kanta on kuitenkin ruvennut nopeasti lisääntymään. Mukaan on tullut paljon uusia ihmisiä, joilla ei ole muistikuvaa maatiaiskannasta eikä edes 70-luvun koirista. He rupeavat kasvattamaan ja valitsevat joka tapauksessa, pakosta. Ei ole samantekevää, miten he valitsevat, ja sen vuoksi ehdotan paimensukuisillekin eräänlaista rotumääritelmää.”

Aila Korhonen ehdottaa käänteistä rotumääritelmää, joka ei tue valintaa. Se kertoo vain, mitä ei toivota. Kaikki muu olisi suotavaa.

Hän ehdottaa käänteiseen rotumääritelmää seuraavia asioita (Reviiri 3/99):

1. Ei muita esivanhempia kuin kantakoirat
2. Ei hyökkäävää, toisiin koiriin kiinni käyvää luonnetta. Tässä kohdassa Aila Korhonen toteaa: Paimensukuisten parhaat olivat veikeitä, moniäänisiä mauraajia. Tämän luonnetyypin toivoisin leviävän enemmänkin.
3. Karsittavia tietyt, selvät rakenteen heikkoudet, joita tuli eräiden kantakoirien mukana: suora kinner, lyhyt, pysty lantio, lyhyet, suorat etujalat, kankea liikkuminen lyhyin askelin ja takapuoli korkealla. Varsinaiset sairaudet ovat itsestään selvä karsintaperuste.
4. Ei selviä vieraiden rotujen piirteitä.

Aila Korhonen ehdottaa, että koirille määritellään keskikoko, mutta ei lasketa senttejä. Rakennevirheistä tarvittaisiin kuvallisia ohjeita. Lisäksi olisi oltava käytössä laaja kuva-valorakenteita erilaisia malleja ”päitä häntiä raameja karvoja värejä ilman keskinäistä arvojärjestystä ” toivotusta rotokuvasta.

Paimensukuisen lapinkoiran päästä Aila Korhonen toteaa, että kauniita vanhoja paimenkoiranpäitä voisi olla enemmän jäljellä. Hän kuvaa paimenkoiran tyyppillistä päätä: korkea otsa, tasainen päälaki ja terävä takaraivo, tukeva tasapaksu kuono. Hän toteaa, että suippo pystykorvan kuono ja heikko alaleuka ovat vierasta perua.

Katselmuksen merkitys

kannan monimuotoisuuden säilyttäjänä

KATSELMUS on PLS:n tärkein vuosittainen tapahtuma. Sinne on kokoontunut vuosittain noin kymmenesosa elossa olevista koirista. Se on kasvattajille ja harrastajille erinomainen tilaisuus saada yleiskuva koirakannasta. Katselmus ei ole näyttely, vaan se palvelee ennen kaikkea paimensukuisen lapinkoiran monimuotoisuuden säilyttämistä. Siksi koirien keskinäistä kilpailua ulkomuodossa on haluttu välttää. Tietysti katselmus on myös iloinen, paimensukuisten ystävien ja koirien tapaaminen.

Jo vuosia tuomarien paimensukuisten hyväksi edustajiksi valitsemien koirien valokuvaaminen on toiminut erinomaisesti. Nämä kuvat on julkaistu sekä Reviirissä että internetissä. Alkuperäiset kuvat on säilytetty PLS:n kansioissa. Näin on saatu koottua satojen koirien aintu-laatuinen kuvamateriaali koirakannastamme.

Yhtenä määritelmänä paimensukuisen lapinkoiran toivotusta ulkonäöstä, rakenteesta ja luonteesta voidaan pitää PLS:n laatimaa ohjetta katselmuksen tuomareille.

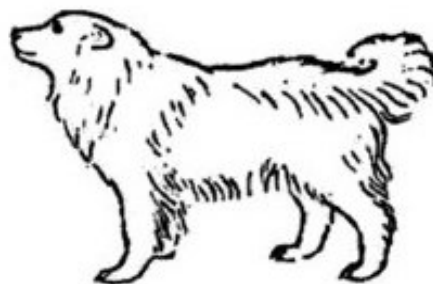
ARVOSTELUOHJE KATSELMUKSEN TUOMAREILLE:

Ulkomuodossa toivomme kiinnitettävän huomiota erityisesti paimenkoiramaiseen yleisolemuksen ja sopusuhtaiseen, toiminnallisen näköiseen rakenteeseen. Paimensukuisen lapinkoiran tulisi olla ravaajarakenteinen, kestävä koiratyyppi. Sen tulisi olla selvästi korkeuttaan pitempi ja eturaajoistaan, kintereistään ja polvistaan hyvin kulmautunut. Välikämmenien tulisi olla viistot ja selkälänjan harmoninen. Häntä on tyyppillisimmillään matalalle kiinnittynyt, levossa alhaalla oleva. Koiran liikkeessä tai innostuessa häntä nousee

usein löysälle kaarelle. Pään muodossa ei ole yhtä ainoaa oikeaa. Kuitenkaan pää ei saisi olla liian pystykorvamainen tai esim. chow chown päätä muistuttava.

Koiran liikkeisiin toivoisimme kiinnitettävän erityistä huomiota. Paimensukuisen lapinkoiran tulisi olla joustavasti liikkuva koira, jolla on maatavoittava askel. Koiralla tulisi olla kokoonsa nähden riittävän voimakas luusto ja lihaksisto, jäntevä, ei kuitenkaan raskarakenteinen. Paimensukuisen karvapeite on pohjoisen ilmastoon sopiva, tuuhea ja pitkä tai pitkäkö. Monet koirat ovat tosin keväällä karvanlähdössä, ja toivomme, ettei karvanlähtö huononna koiran sijoitusta ratkaisevasti. Kaikki värit ja korvanasennot ovat sallittuja. Kannuksia voi esiintyä sekä yksin- että kaksinkertaisina. Toivomme, että tuomari tarkastaa koiran purenna, hampaat ja kivekset.

Tärkeää on myös koiran käytös, jonka tulisi olla paimenkoiramaisen yhteistyöhaluinen ja ystävällinen. Etenkin nartuille tyyppillistä nöyryyttä ei kuitenkaan pidetä arkuutena. Samoin työkoirille tyyppillinen välinpitämättömyys muita kuin omistajaa kohtaan on erotettava epäluuloisuudesta. Selvästi arkoja ja aggressiivisia koiria ei saa palkita. Katselmukseen osallistuvilla koirilla ei ole useinkaan kovin paljon kokemusta esiintymisestä, mutta myös hyvästä esiintymisestä voi kannustimeksi antaa erikseen maininnan.

Jälkeläisseurannat

PLS järjestää vuosittain jälkeläisseurantoja, joissa tarkastellaan yhden tai useamman koiran ensimmäisen ja usein myös toisen polven jälkeläisiä. Koirien omistajilta pyydetään etukäteen tiedot, valokuva ja kuvaus koirastaan. Tilaisuudessa tarkastellaan koiran ulkonäköä,

olemusta ja luonnetta ja verrataan sitä vanhempiin.

Jälkeläisseurantaan kannattaa valita vuosittain erisukuisten tai eri alueilla vaikuttaneiden koirien jälkeläisiä. Näin saadaan kannasta kattavampi kuva.

Jälkeläisseuranta on hyvä tapa seurata kannan kehitystä. Koirien tarkastelussa olisi syytä unohtaa koiranäyttelymäinen katsontatapa. Tarkastelu tulisi painottua enemmän koiran liikkumiseen ja luonteeseen.

Jälkeläisseurantatilaisuudet voivat toimia hyvin uusien kasvattajien perehdyttämistilaisuuksina.

Paimensukuiset ja näyttelyt

Kennelliiton näyttelyissä paimensukuisia lapinkoiria arvostellaan suomenlapinkoiran rotumääritelmän mukaan. Lisäksi tuomareille on jaettu rotujärjestön ohje tavoitteista. Paimensukuisen lapinkoiran monimuotoisessa kannassa löytyy koiria, jotka täyttävät suomenlapinkoiran rotumääritelmän ja menestyvät näyttelyissä. Suomenlapinkoiran rotumääritelmän mukainen koira ei ole kuitenkaan paimensukuisen lapinkoiran ulkomuototavoite.

PLS:n tavoite on säilyttää paimensukuinen lapinkoira monimuotoisena. Siksi ei ole yhtä oikeaa paimensukuisen yksityiskohtaista rotuihannetta. Yleistavoitteena on pitkärunkoinen, ravaajarakenteinen, hyvin kulmautunut matalahäntäinen paimenkoira. Tällaisen rakenteen katsotaan olevan poropaimenelle tarkoituksenmukainen. Toivottavaa on, että koi-

rien kaikki värit, tyypilliset korvanasennot ja naamanmuodot säilyvät. Katselmuksissa pyritään tarkastelemaan koirakantaa mielessä nämä tavoitteet.

Näyttelyssä käyminen on yksi monista koiraharrastuksista. Kokeneelta ulkomuototuomarilta saa asiantuntevan lausunnon paimensukuisesta lapinkoirasta, sen liikkumisesta, luonteesta ja mahdollisista rakennevirheistä. Tavoitteeksi voi ottaa, että esittää kauniin, hyvin hoidetun ja hyvin käyttäytyvän koiran yleisölle ja tuomarille. Se on hyvää mainosta koirallemme arvostelunauhan väristä riippumatta.